

Вих № 000000007
Від 10 жовтня 2019р.

Прем'єр-міністру України
Гончаруку Олексію Валерійовичу
01008, м. Київ, вул. Грушевського, 12/2

Вельмишановний Олексію Валерійовичу!

Українська асоціація адміністраторів пенсійних фондів (надалі – «Асоціація») висловлює Вам свою щирю повагу та звертається до Вас у зв'язку із грубим порушенням Фондом гарантування вкладів фізичних осіб (ФГВФО) норм Законів України «Про недержавне пенсійне забезпечення» та «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб» шляхом систематичного привласнення ФГВФО в момент набуття ним повноважень тимчасового адміністратора (ліквідатора) банку пенсійних активів недержавних пенсійних фондів (НПФ), що знаходились на рахунках у відповідному банку, та неповернення цих пенсійних активів законним власникам всупереч закону та судовим рішенням.

Такі системні протиправні дії ФГВФО грубо порушують право власності учасників НПФ на відповідні пенсійні активи та створюють перешкоди для запровадження другого рівня та нормального функціонування третього рівня пенсійної системи в Україні.

Асоціація є саморегульованою організацією на ринку недержавного пенсійного забезпечення з 2007 року та послідовно провадить діяльність щодо розвитку пенсійної системи України, а особливо, її накопичувальної частини, захисту прав майбутніх та нинішніх пенсіонерів.

Основним здобутком в запровадженні накопичувальних компонентів пенсійної системи є запуск в 2004 році системи недержавного пенсійного забезпечення, яка навіть без державної підтримки досягла значних позитивних результатів.

Проте через зазначені вище протиправні дії ФГВФО на сьогодні існують абсолютно реальні ризики повної втрати довіри українців до системи накопичувального пенсійного забезпечення. Склалась критична ситуація ігнорування прав учасників недержавних пенсійних фондів органами державної влади, зокрема в частині збереження пенсійних активів.

З цього приводу можна навести яскраві приклади привласнення ФГВФО пенсійних активів та ухиляння від виконання судових рішень про повернення цих активів законним власникам, а саме невиконання ФГВФО:

- постанови Київського апеляційного адміністративного суду від 16.10.2013 у справі № 826/6309/13-а щодо повернення Відкритому недержавному пенсійному фонду «ВСІ» (далі — НПФ «ВСІ») пенсійних активів у розмірі 2310351, 45 грн.,
- постанови Вищого адміністративного суду України від 23.09.2015 у справі № 826/7133/13-а (К/800/66235/13) щодо повернення Відкритому недержавному пенсійному фонду «Покрова» (далі – ВНПФ «Покрова») пенсійних активів у розмірі 87796,10 грн.

- постанови Одеського окружного адміністративного суду у справі № 815/5165/15, щодо повернення Непідприємницькому товариству відкритий недержавний пенсійний фонд «Перший національний відкритий пенсійний фонд» (далі – НПФ «ПНПФ») пенсійних активів у розмірі 31018863,35 грн.

Неправомірність бездіяльності ФГВФО полягає в тому, що з моменту запровадження тимчасової адміністрації в банку, де зберігаються пенсійні активи, ФГВФО незаконно та всупереч статті 48 Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення» утримує та не повертає такі активи пенсійному фонду.

І навіть після того, як відповідний спір вирішено національним судом та Європейським судом з прав людини на користь НПФ, ФГВФО протиправно відмовляється виконати судове рішення та не повертає пенсійному фонду активи учасників-пенсіонерів.

В результаті протиправної бездіяльності ФГВФО учасники вищезазначених пенсійних фондів починаючи з 2013 року не можуть отримати належні їм пенсійні активи, навіть незважаючи на рішення судів, що набрали законної сили.

Це є неприпустимим прикладом грубого порушення ФГВФО законодавства, яке гарантує збереження пенсійних активів.

Так, відповідно до частини другої статті 48 Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення» **пенсійні активи не можуть включатися до ліквідаційної маси зберігача пенсійного фонду та інших банків.** Відповідно до статті 3 Закону України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб» Фонд є установою, що виконує спеціальні функції у сфері гарантування вкладів фізичних осіб та виведення неплатоспроможних банків з ринку.

Саме тому присвоєння будь-яким суб'єктом, в тому числі і Фондом гарантування вкладів фізичних осіб, на свою користь пенсійних активів, розміщених у банку, що ліквідується є незаконним.

У випадку проведення процедури ліквідації банку, Фонд гарантування вкладів фізичних осіб як спеціальний суб'єкт, наділений владними повноваженнями на таку діяльність, зобов'язаний повернути пенсійні активи поза процедурою ліквідації банку.

Проте вказане ФГВФО ігнорується.

Так, у період до 20.12.2012 НПФ «ВСІ» за договором банківського вкладу інвестував до ПАТ «Банк Таврика» пенсійні активи. 05 січня 2011 року ВНПФ «Покрова» за договором банківського вкладу інвестував до ПАТ «Банк Таврика» пенсійні активи.

07.08.2013 між НПФ «ПНПФ» та АТ «ІМЕКСБАНК» укладено договір про обслуговування недержавного пенсійного фонду зберігачем, строком дії до 07.08.2016р., та на підставі цього НПФ «ПНПФ» передало до банку пенсійні активи на зберігання.

20 грудня 2012 Національний банк України прийняв рішення про віднесення ПАТ «Банк «Таврика» до категорії неплатоспроможних, у зв'язку з чим виконавчою дирекцією Фонду гарантування вкладів фізичних осіб прийнято рішення № 33 про запровадження тимчасової адміністрації та призначення уповноваженої особи Фонду на тимчасову адміністрацію в ПАТ «Банк «Таврика» Соловйової Н.А.

Постановою Правління Національного банку України № 50 від 26.01.2015р. АТ «ІМЕКСБАНК» віднесено до категорії неплатоспроможних. 26.01.2015р. Рішенням

Виконавчої дирекції Фонду гарантування вкладів фізичних осіб № 16 розпочато процедуру виведення АТ «ІМЕКСБАНК» з ринку шляхом запровадження в ньому тимчасової адміністрації та призначення уповноваженої особи Фонду гарантування вкладів фізичних осіб на тимчасову адміністрацію.

На відповідні дати у вказаних банках знаходились пенсійні активи НПФ.

ФГВФО через своїх уповноважених осіб на ліквідацію банку прийняло в своє управління та розпорядження пенсійні активи недержавних пенсійних фондів.

Численні звернення від НПФ з проханням повернути пенсійні активи, адресовані ФГВФО, залишені без належної відповіді.

Обов'язок ФГВФО повернути відповідні активи НПФ неодноразово підтверджено рішеннями національних судів, зокрема постановою Київського апеляційного адміністративного суду України від 16.10.2013 у справі № 826/6309/13-а, ухвалою Вищого адміністративного суду України від 23.04.2014 у справі № К/800/54289/13, К/800/54318/13, постановою Вищого адміністративного суду України від 23.09.2015 у справі № К/800/66235/13.

При цьому, позиція ФГВФО зводиться до того, що він нібито не приймав пенсійні активи НПФ «ВСІ» у своє управління, що очевидно не відповідає дійсності – оскільки вказаний факт було встановлено у судовому порядку.

У відповідності до пункту 1 частини 1 статті 48 Закону України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб» фонд безпосередньо або шляхом делегування повноважень уповноваженій особі Фонду з дня початку процедури ліквідації банку здійснює, зокрема, повноваження органів управління банку.

В результаті такої неправомірної бездіяльності уповноваженої особи ФГВФО на ліквідацію банку недержавним пенсійним фондам було завдано матеріальну шкоду, яка у відповідності до ч. 3 ст. 16 Закону України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб» відшкодовується саме ФГВФО.

Однак органами примусового виконання судових рішень протягом шести років не було вжито ефективних засобів, спрямованих на виконання судових рішень, якими на ФГВФО покладено обов'язок повернути пенсійні активи власникам. Пенсійні активи так і не були повернуті недержавним пенсійним фондам.

Великою Палатою Європейського суду з прав людини заяву № 37252/16 НПФ «ВСІ» (що обґрунтована тривалим невиконанням Україною судового рішення) було приєднано до справи «Бурмич та інші проти України (№№46852/13 та ін.)», а також зазначено що вказана заява є частиною процедури виконання пілотного рішення по справі «Юрій Іванов проти України (заява № 40450/04 від 15.10.2009)».

У рішенні «Юрій Миколайович Іванов проти України» Європейський суд з прав людини (надалі – «ЄСПЛ») сфокусувався саме на невиконанні рішень суду, в яких держава виступає боржником в особі тих чи інших державних органів або підприємств (група налічує більше 400 подібних справ).

Відповідно до положень Європейської Конвенції про захист прав та основоположних свобод людини (далі – «Конвенції»), право доступу до суду, що гарантується статтею 6§1, передбачає не лише право звернутись до суду за захистом своїх прав, а й право захистити своє право, в першу чергу, виконанням рішення, яке ухвалено на користь особи.

Тобто, у разі невиконання рішення концепція «захисту прав судом» не працює. Суд зазначив, що право за судовий захист, яке гарантується статтею 6§1 може стати недіючим, якщо національне законодавство держави-учасниці Конвенції дозволяє, щоб остаточне обов'язкове судове рішення залишалось не виконуваним на шкоду однієї із сторін. Доступ до суду також охоплює можливість виконання судового рішення без необґрунтованих затримок.

Європейський суд з прав людини, зокрема, постановив що заява № 37252/16 потрапляє в сферу розгляду Суду відповідно до зобов'язання, що впливає із пілотного рішення у справі *Yuriy Nikolayevich Ivanov v. Ukraine* (№ 40450/04, 15 жовтня 2009), яке визнає існування структурної проблеми, що призводить до порушення статей 6 § 1 та 13 Конвенції та статті 1 Протоколу № 1 до Конвенції.

Отже, рішенням Європейського суду з прав людини Україну було зобов'язано Україну не пізніше ніж упродовж одного року від дати, на яку рішення набуває статусу остаточного запровадити ефективний засіб юридичного захисту або комплекс таких засобів спроможних забезпечити адекватне й достатнє відшкодування за невиконання або затримки у виконанні, зокрема, і рішення Київського апеляційного адміністративного суду від 16.10.2013 у справі № 826/6309/13-а щодо повернення Відкритому недержавному пенсійному фонду "ВСІ" (далі — НПФ "ВСІ") пенсійних активів у розмірі 2310351, 45 грн.

Проте органи та посадові особи Міністерства юстиції України, всупереч положенням законодавства, не виконують наведені вище судові рішення про стягнення коштів з ФГВФО на користь недержавних пенсійних фондів. Фонд гарантування вкладів фізичних осіб за використанням будь-яких способів уникає виконання судового рішення та не повертає пенсійні активи їх законному розпоряднику. Зокрема, Фонд вдається до вчинення цілого ряду позовів до органу державної виконавчої служби з вимогою закінчити провадження (і це при неповерненні пенсійних активів), крім того заявивши позов про роз'яснення постанови суду Фонд прямо вдався до зміни регулятивної його частини, не отримавши позитивне рішення за яким по спливу майже року після ухвалення постанови Київського апеляційного адміністративного суду від 16.10.2013, вдався до перегляду його за нововиявленими обставинами, які в дійсності не існують. Врешті-решт, всі заяви ФГВФО в цій справі судами відхилено, проте пенсійні активи НПФ і досі не повернуті.

Державна виконавча служба України, на яку покладено обов'язок з примусового виконання рішення суду своєю бездіяльністю сприяє ФГВФО в ухиленні від виконання судових рішень, не робить жодних дій для виконання рішення, умисно повторно закриває виконавче провадження у випадку, коли попередня постанова про закриття виконавчого провадження з цих самих підстав скасована судом.

Така поведінка Державної виконавчої служби та ФГВФО порушує не лише майнові права учасників системи недержавного пенсійного забезпечення, а і призводить до грубого порушення державних гарантій захисту інвестицій.

Так, частиною 1 статті 5 Закону України "Про інвестиційну діяльність", зокрема, визначено що недержавні пенсійні фонди, здійснюють інвестиційну діяльність відповідно до законодавства, що визначає особливості їх діяльності. Частиною 5 статті 7 Закону України "Про інвестиційну діяльність" встановлено, що інвестор має право володіти, користуватися і розпоряджатися об'єктами та результатами інвестицій,

включаючи реінвестиції та торговельні операції на території України, відповідно до законодавчих актів України.

Статтею 1 Закону України «Про інвестиційну діяльність» встановлено, що держава гарантує стабільність умов здійснення інвестиційної діяльності, додержання прав і законних інтересів її суб'єктів. Умови договорів, укладених між суб'єктами інвестиційної діяльності, зберігають свою чинність на весь строк дії цих договорів і у випадках, коли після їх укладення законодавством (крім податкового, митного та валютного законодавства, а також законодавства з питань ліцензування певних видів господарської діяльності) встановлено умови, що погіршують становище суб'єктів або обмежують їх права, якщо вони не дійшли згоди про зміну умов договору.

Статтею 19 Закону України «Про інвестиційну діяльність» встановлено, що захист інвестицій - це комплекс організаційних, технічних та правових заходів, спрямованих на створення умов, які сприяють збереженню інвестицій, досягненню цілі внесення інвестицій, ефективній діяльності об'єктів інвестування та реінвестування, захисту законних прав та інтересів інвесторів, у тому числі права на отримання прибутку (доходу) від інвестицій. Держава гарантує захист інвестицій незалежно від форм власності, а також іноземних інвестицій. Захист інвестицій забезпечується законодавством України, а також міжнародними договорами України. Інвесторам, у тому числі іноземним, забезпечується рівноправний режим, що виключає застосування заходів дискримінаційного характеру, які могли б перешкодити управлінню інвестиціями, їх використанню та ліквідації, а також передбачаються умови і порядок вивозу вкладених цінностей і результатів інвестицій. **З метою забезпечення сприятливого та стабільного інвестиційного режиму держава встановлює державні гарантії захисту інвестицій. Державні гарантії захисту інвестицій - це система правових норм, які спрямовані на захист інвестицій та не стосуються питань фінансово-господарської діяльності учасників інвестиційної діяльності та сплати ними податків, зборів (обов'язкових платежів). Державні гарантії захисту інвестицій не можуть бути скасовані або звужені стосовно інвестицій, здійснених у період дії цих гарантії.**

Частиною 7 статті 47 Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення» встановлено, що на пенсійні активи не може бути звернене будь-яке стягнення або застосована конфіскація, якщо вони сформовані за рахунок коштів, отриманих на підставах, що не суперечать законодавству. Вказане положення законодавства являє собою державну гарантію захисту такої категорії інвестицій як пенсійні активи недержавного пенсійного фонду. Отже, не виконуючи судові рішення державний виконавець фактично порушує надані державою гарантії захисту цієї категорії інвестицій.

Проте ФГВФО та Міністерство юстиції України, якому підпорядковується Державна виконавча служба, за весь час невиконання судового рішення не вжили жодних ефективних заходів, спрямованих на відновлення прав інвесторів.

Звертаю особливу увагу на той факт, що керівником Шевченківського районного відділу державної виконавчої служби у м. Києві ГТУЮ у м. Києві є Богдан Ігорович Гоцій, що займав вказану посаду і в 2014 році, і зараз її займає.

Очевидно, що саме внаслідок незаконних вказівок Гоція Б.І. судові рішення про стягнення пенсійних активів НПФ з ФГВФО не виконуються зазначеним органом примусового виконання судових рішень.

Викладене свідчить про те, що Гоцій Б.І. неналежним чином виконує обов'язки керівника районного відділу державної виконавчої служби у центральному районі міста Києва.

Національний банк України також долучився до цього беззаконня, оскільки неодноразово безпідставно повертав платіжні вимоги, направлені державним виконавцем для списання грошових коштів з рахунків боржника (ФГВФО) без виконання.

З огляду наведеного тривалого невиконання судових рішень про повернення НПФ пенсійних активів, дії та бездіяльність ФГФО, НБУ та виконавчої служби в цій ситуації, на нашу думку, є неприпустимими та ставлять під реальну загрозу існування системи недержавного пенсійного забезпечення в Україні.

Тому, зважаючи на все вищенаведене, Асоціація просить :

1. Надати доручення компетентним державним органам розібратись у ситуації, що склалася навколо невиконання судових рішень на користь НПФ «ВСІ», НПФ «Покрова», НПФ «Перший національний відкритий пенсійний фонд» з боку Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, та протягом місяця забезпечити повне виконання відповідних судових рішень.

2. За тривале (більш ніж 5 років!) невиконання судових рішень про повернення пенсійних активів НПФ притягнути до відповідальності начальника ВДВС Шевченківського району м. Києва Гоція Б.І., а також відповідних посадових осіб ФГВФО та Мінюсту.

3. Ініціювати внесення змін до Закону України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб», усунення з цього закону суперечностей з Законом України «Про недержавне пенсійне забезпечення», підвищення рівня захисту пенсійних активів на законодавчому рівні, та унеможливлення привласнення пенсійних активів в майбутньому.

Додатки (належним чином засвідчені копії документів):

1. Виконавчий лист Київського апеляційного адміністративного суду № 826/6309/13-а від 25.10.2013 – на 1 арк. в 1 прим.
2. Постанова Київського апеляційного адміністративного суду від 16.10.2013 у справі № 826/6309/13-а та супровідний лист – на 11 арк. в 1 прим.
3. Ухвала Вищого адміністративного суду України від 23.04.2014 у справі № К/800/54289/13 – на 10 арк. в 1 прим.
4. Постанова про відкриття виконавчого провадження № 43111901 від 28.04.2014 – на 1 арк. в 1 прим.
5. Лист НБУ від 25.11.2014 № 18-110/69664 – на 1 арк. в 1 прим.
6. Лист ФГВФО від 26.11.2014 № 12-13960/14 – на 2 арк. в 1 прим.
7. Лист Мінюсту від 04.12.2014 № 10486-0-4/7.2 № 11015-0-4/7.2 – на 3 арк. в 1 прим.
8. Лист Мінсоцполітики від 04.12.2014 № 14439/0/14-14/039 та конверт – на 3 арк. в 1 прим.
9. Постанова Київського апеляційного адміністративного суду від 16.12.2014 у справі № 826/7685/14 – на 4 арк. в 1 прим.

10. Постанова Окружного адміністративного суду міста Києва від 02.02.2015 у справі № 826/11091/14 – на 6 арк. в 1 прим.
11. Постанова Київського апеляційного адміністративного суду від 25.03.2015 у справі № 826/11091/14 – на 6 арк. в 1 прим.
12. Виконавчий лист № 826/7133/13-а від 23.09.2015 – на 2 арк. в 1 прим.
13. Постанова Вищого адміністративного суду України від 23.09.2015 у справі № К/800/66235/13 – на 5 арк. в 1 прим.
14. Постанова про відкриття виконавчого провадження № 48981799 від 12.10.2015, супровідний лист та конверт – на 4 арк. в 1 прим.
15. Постанова Одеського окружного адміністративного суду від 23.10.2015 у справі № 815/5165/15 – на 10 арк. в 1 прим.
16. Лист ЄСПЛ від 29.09.2016 № ECHR-LUkr1.1R ODM/KME/ckn – на 1 арк. в 1 прим.
17. Лист Бізнес-омбудсмена від 08.11.2016 № 2731 – на 2 арк. в 1 прим.
18. Лист ФГВФО від 22.11.2016 № 27-44793/16 – на 2 арк. в 1 прим.
19. Ухвала Одеського апеляційного адміністративного суду від 24.05.2017 у справі № 815/5165/15 – на 10 арк. в 1 прим.

Голова ради

Т. Сальнікова

